

Intentiedocument gebiedsgerichte aanpak Brabantse Wal

Eindversie november 2022

Aanleiding

In Noord-Brabant is onder regie van de provincie de Groenblauwe Gebiedsgerichte Aanpak (GGA) uitgerold. In deze aanpak wordt gebiedsgericht gewerkt aan voldoende schoon water, schone lucht en een gezonde bodem. Daarnaast is het ontwikkelen van perspectief voor de landbouw een belangrijk doel van de GGA én is aandacht voor andere opgaven zoals de stikstofproblematiek, energietransitie en duurzame verstedelijkingsopgaven. Het Natura 2000-gebied Brabantse Wal is één van de 17 gebieden in Brabant waar een GGA-proces loopt. De vijf fases van een GGA-proces zijn in onderstaand figuur weergegeven.

In de afgelopen periode (mei – november 2022) heeft MLG de tweede fase van het GGA proces Brabantse Wal mogen begeleiden: de verkenningsfase. In deze verkenningsfase heeft MLG samen met gebiedspartners gewerkt aan een eindrapport: het Verkenningsdocument. Het Verkenningsdocument ligt ten grondslag aan dit Intentiedocument en dient als input voor de volgende fase: de visievormingsfase.

In dit GGA-gebiedsproces is het belangrijk om elke fase gezamenlijk en met steun van alle partijen af te ronden en gezamenlijk te besluiten de stap naar de volgende fase te maken. Dit Intentiedocument markeert die stap naar de volgende fase: van Verkenningsfase naar Visievormingsfase. Door in te stemmen met dit document, geeft u als bestuurder groen licht voor het zetten van de volgende stap in dit GGA-proces. Op de volgende bladzijden wordt stilgestaan bij de conclusies uit de verkenningsfase en het vervolg in dit GGA-proces: de visievormingsfase.

Ook in de visievormingsfase zal nauw worden samengewerkt tussen de gebiedspartners van Brabantse Wal. De opgaven voor natuur, water, stikstof en landbouw zijn complex en aan verandering onderhevig. Ieders inzet en tijd is en blijft hard nodig, waarbij bestuurlijke steun belangrijk is. Het is tenslotte een gebiedsproces met én voor het gebied.

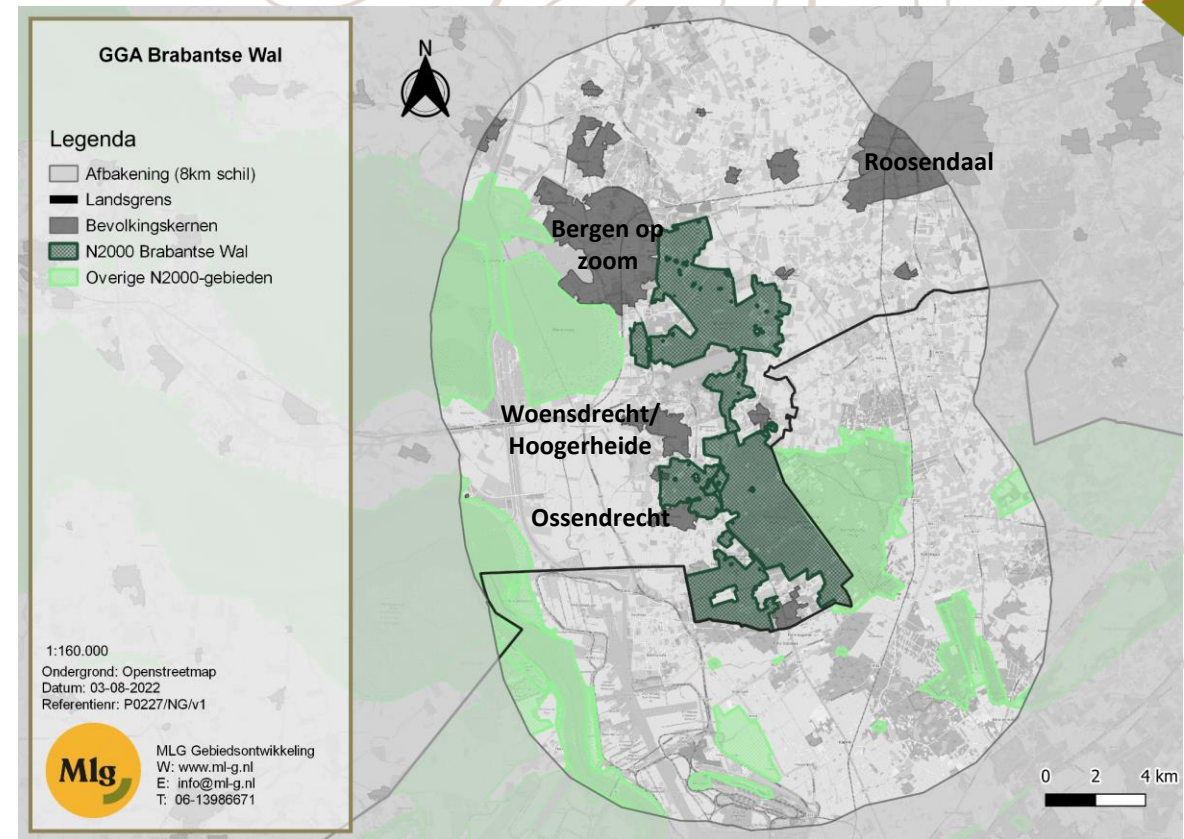

Het (focus)gebied Brabantse Wal

Het Natura 2000-gebied Brabantse Wal ligt in het zuidwesten van Brabant en strekt zich uit van de bossen ten oosten van Bergen op Zoom tot aan de Belgische grens bij Putte. Kenmerkend zijn:

- De van oudsher vele landgoederen, waaronder Groote Meer, Putse Moer en Bieduinen.
- Uitgestrekte bossen en heidevelden, verschillende vennen, graslanden en zandverstuivingen.
- De ligging op de grens van de Brabantse hogere zandgronden en het Zeeuwse kleigebied zorgt voor gradiënten in het landschap en verschillende ondergronden, waardoor er een grote verscheidenheid aan planten en dieren voorkomt.
- Verscheidenheid aan agrarische bedrijven.
- Het grensoverschrijdende karakter van het gebied.

In de verkenningsfase is gekozen voor een ruimer gebied (focusgebied) dan het daadwerkelijke Natura-2000 gebied (zie Verkenningsdocument pagina. 4). In de visievormingsfase gaat gewerkt worden met deelgebieden, zodat de visievorming op een gedetailleerder schaalniveau kan plaatsvinden.

Focusgebied GGA-verkenning Brabantse Wal

Conclusies uit de Verkenningfase

Vanuit de verkenningfase GGA Brabantse Wal volgen de volgende belangrijke conclusies:

- De opgaven rondom landbouw, natuur en water zijn onlosmakelijk met elkaar én met de overige opgaven in het gebied verbonden.
- Het gebied is van oudsher erg divers in bodemopbouw en hydrologie: dit maakt het gebied complex en bijzonder én het bepaalt ook mede de ruimtelijke verdeling van functies in het gebied (niet alles is overal mogelijk).
- De gronddruk in het gebied is hoog en er liggen complexe ruimteopgaven.
- De stikstofreductie kan maar voor een deel gerealiseerd worden in het gebied zelf. Een ander deel van de stikstofdepositie komt uit België. Samenwerking tussen België en Nederland voor een Grensoverschrijdende Stikstofaanpak is van groot belang voor de Brabantse Wal.
- Er is veel grensoverschrijdende natuur aanwezig in het gebied. Afstemming en samenwerking met België is nodig om de natuurdoelen te halen.
- Herstel van het hydrologische systeem en de vermindering van verdroging en droogte zijn belangrijke opgaven. Alle gebiedspartners hebben hier belang bij, zien dit als een kans én ieder kan hieraan een bijdrage leveren.
- In het gebied lopen verschillende projecten en processen en er zijn diverse samenwerkingen. De ambtelijke en bestuurlijke druk is hoog. Het GGA proces zorgt voor overzicht over alle processen en projecten in het gebied en waar samenwerkingen mogelijk zijn. Dit zorgt voor verlichting in de complexiteit van opgaven voor het gebied Brabantse Wal.
- De gebiedspartners beschikken over positieve energie, organiserend vermogen en daadkracht. De verschillende live sessies tijdens de verkenningfase hebben gezorgd voor inzicht in elkaars doelen en opgaven en heeft de samenwerking versterkt.

De Brabantse Wal kenmerkt zich o.a. door landerijen die tussen bossen liggen.

Het gebied is van oudsher erg divers en er komen relatief veel landgoederen voor op de Brabantse Wal.

“De Brabantse Wal kent een rijke historie als landschap in transitie”

Vervolg GGA Brabantse Wal: de visievormingsfase

Tijdens het Bestuurlijk Overleg van 22 december 2022 hebben wij, de bestuurders van de Brabantse Wal, gezamenlijk ingestemd met deze voorliggende Intentieverklaring. Hiermee zetten wij de volgende stap in dit gebiedsproces GGA Brabantse Wal naar de visievormingsfase.

We spreken ons in dit document gezamenlijk uit over:

- Concretisering van de opgaven
- Gezamenlijke strategie
- Verwachtingen van de visievormingsfase
- Concrete acties
- Inzet gebiedspartners

Concretisering van de opgaven:

- Vanuit de samenwerkingen in de Brabantse GGA's, met als spreekbuis de provincie, vragen wij het Rijk zo concreet mogelijk de doelen voor stikstof, landbouw, water en natuur te definiëren per gebied. Hoe concreter het Rijk is, des te beter wij hier in de visievormingsfase mee aan de slag kunnen.
- In de visievormingsfase geven we duidelijk aan wat we als gebied zelf kunnen en wat buiten onze invloedssfeer ligt. Hiermee hebben we een duidelijke boodschap aan het Rijk: dit zijn de zaken die we zelf gaan doen en dit zijn de zaken die het Rijk moet oplossen.
- Binnen het gebiedsproces GGA Brabantse Wal vindt afstemming plaats met verschillende andere opgaven in het gebied, waaronder bijvoorbeeld het NPLG/BPLG, water en bodem sturend, NOVEX, natuurdoelanalyse en de bouwopgaven'.

Akkerbouwvelden aan de voet van de Brabantse Wal.

De visievormingsfase: gezamenlijke strategie

Gebiedspartners tijdens de themasessies.

"Laten we de energie vasthouden en samen integraal aan de slag gaan"

Gezamenlijke strategie

- We voelen als partijen een gezamenlijke verantwoordelijkheid om te werken aan de beleids- en gebiedseigen opgaven rondom de Brabantse Wal.
- We erkennen dat er voor een toekomstbestendig gebruik en inrichting van het landschap een robuuster hydrologisch systeem nodig is, waar alle partijen hun bijdrage aan dienen te leveren.
- We realiseren ons dat de grote, complexe, urgente opgaven in dit gebied vragen om een integrale aanpak en intensieve samenwerking.
- We streven naar een gedeelde toekomstvisie voor het gebied, die kan rekenen op steun bij onze achterbannen en de mensen in het gebied.
- Communicatie en participatie zijn belangrijke aspecten in deze fase van het gebiedsproces. We onderzoeken hoe we dit het beste vorm kunnen geven in deze fase.
- We erkennen als overheden de rol van de landbouw in het vitaal houden van het buitengebied.
- We werken in deelgebieden. Deze deelgebieden kiezen we samen. Daarnaast houden we een gezamenlijke integrale tafel voor het hele gebied, zodat de overall visie duidelijk blijft.
- We vieren wat we samen hebben bereikt! Dit draagt bij aan het enthousiasme en versterkt onze band.

De visievormingsfase: verwachtingen

De stuurgroep heeft de volgende verwachtingen van de visievormingsfase:

- We realiseren ons dat er behoefte is aan duidelijkheid in het gebied. In de visievormingsfase willen we die gewenste duidelijkheid geven: dit is waar we in de GGA Brabantse Wal naar streven.
- De visie is niet een verzameling van losse wensen, maar een integraal, gedragen en afgestemde visie waar 'schuurplekken' in zitten die we samen gaan oplossen.
- We doorlopen de visievormingsfase in goede onderlinge samenwerking i.p.v. dat tijd het belangrijkste is. Dit zal extra tijd en geld kosten, maar levert meer op dan een snel, gehaast proces.
- De visievormingsfase gaat niet alleen over natuur, water, stikstof en landbouw. We gaan in de volle breedte kijken welke maatregelen (kosten)effectief zijn.
- We blijven alert op beleidsontwikkelingen en veranderende opgaven, zodat we in dit GGA-proces steeds up-to-date zijn en tijdig kunnen schakelen.

Natuur in het gebied Brabantse Wal.

De visievormingsfase: acties

De stuurgroep ziet de volgende acties:

- We beginnen met het gezamenlijk opstellen van een Plan van Aanpak (PvA), waaruit duidelijk blijkt hoe het proces in de visievormingsfase gaat verlopen, welke beslismomenten er zijn, wanneer we tevreden zijn én welke overlegstructuren en –momenten er zijn. Vervolgens handelen we naar dit PvA.
- De gronddruk is hoog in het gebied. We onderzoeken welke grondstrategie het beste past in dit gebied.
- We zorgen voor een goede afstemming tussen dit GGA proces, de keukentafelgesprekken en andere gesprekken in het gebied. We waken ervoor dat verschillende partijen bij dezelfde agrariër/gebiedspartner aan tafel zitten met een ander verhaal. We stemmen met elkaar af en zijn transparant naar elkaar en naar buiten.
- We werken met een paar goede voorbeelden/pilots (zoals de no-regret maatregelen) om van te leren: we gaan met elkaar in het veld in gesprek, leren van elkaar en hebben respect voor elkaars wensen en ideeën.
- We gaan allen aan de slag met maatregelen die we al kunnen nemen, zoals de no-regret maatregelen. Hierbij stemmen we de maatregelen met elkaar af waar dit nodig is.

Zicht op de Wal

De visievormingsfase: inzet gebiedspartners

Gebiedspartners tijdens de themasessies.

Inzet gebiedspartners

- We laten het proces niet stilvallen. We gaan voortvarend verder met het gebiedsproces en maken gebruik van de aanwezige positieve energie in het gebied.
- We verzilveren kansen als deze zich voordoen, hoe klein ze ook zijn, zowel voor de hoofdthema's als voor de overige opgaven in het gebied! De thema's en opgaven zijn veelal met elkaar verbonden.
- We maken gebruik van elkaars expertise, contacten en we benutten de denkracht in het veld. We zijn open en eerlijk over de beschikbare menskracht.
- We durven creatief te zijn en lef te tonen, ook als overheden. We kleuren buiten de lijntjes om tot mooie oplossingen te komen.
- We blijven met elkaar in gesprek, ook expliciet met de Belgische gebiedspartners. We delen onze plannen, ideeën en nieuwe ontwikkelingen, we vertrouwen elkaar en zijn eerlijk en transparant.
- We dragen zorg voor het uitvoeren van onze gezamenlijke strategie en Plan van Aanpak en voeren hierover het gesprek over de voortgang en het behalen van de resultaten met elkaar.
- We spannen ons allen in om de gevraagde en benodigde inzet te leveren.

"Benut de denkracht in het veld"

De Intentie

Wij, de bestuurders van de gebiedspartijen van de Brabantse Wal, stemmen in met dit Intentiedocument en geven hierbij groen licht voor nemen van de volgende stap in dit GGA-proces.

Hierbij zijn de volgende opmerkingen van belang:

- De Verkenningfase is afgerond en het opgeleverde Verkenningsdocument is input voor de Visievormingsfase;
- De landelijke en Europese opgaven rondom natuur, stikstof, water en landbouw zijn complex en voortdurend aan verandering onderhevig. Dit betekent dat er ook in de Visievormingsfase gekeken moet worden welk beleid en welke opgaven zijn gewijzigd of toegevoegd;
- Het gebied Brabantse Wal vormt samen met de Kalmthoutse Heide een grensoverschrijdend natuurgebied met Europese status. Het natuurlijk systeem (water, bodem, lucht) houdt niet op bij de grens. Voor het herstel van de natuur en het bereiken van de doelen is het noodzakelijk om met partners over de grens samen te werken.

Grenspaal op de Kalmthoutse Heide.

Gezamenlijk zetten de bestuurders van de gebiedsgerichte aanpak Brabantse Wal de samenwerking voort, 22 december 2022.

Ministerie van Defensie

Gemeente Woensdrecht

Gemeente Roosendaal

Waterschap Brabantse Delta

Stichting AnBeRo
Biodiversiteit in Diversiteit

Vereniging landelijk Brabant
natuur dichtbij huis
Brabants Landschap

Provincie Noord-Brabant